

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek, Zápolya-utca 1-ső szám.

Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 90. szám.

Előfizetési árak:

Égész évre... Félévre... Negyedévre... Egy órára...

Hirdetések

A kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Péntek, április 17.

A nemzeti kultúra.

— április 17.

Tagadhatatlan, hogy a közélet bármely terére esik is tekintetünk, mindenütt és elsősorban a közművelődésnek és vele együtt a közérkölciség emelésének nagy szükségletei ötlenek szemünkbe.

Szembeálló továbbá, hogy társadalmunk széttagotságában, ahol egyrészt felekezeti, másrészt a nemzetiségi balítélet és félreértés állják útját a nemzeti egység kialakulásának, amely felé történetünk és hagyományunk egész szent öröksége utal, nincs más segítségünk, mint az értelmi felvilágosodásnak terjesztése és az erkölcsi emelkedettség általánosítása.

Mindez azonban pusztán az iskolázás keretén belül nemcsak lassan érlelődhetik, hanem azonfelül magának az iskolának a társas életben elfoglalt kisebbszerű és függő helyzeténél fogva teljességében egyáltalán meg sem valósítható; csak akkor, ha a művelő és oktató munkásság a felnőttek szükségleteit kellő figyelemben részesíti és okos belátással ki tudja elégíteni, remélhetjük, hogy közéletünk válságaiban nemzetünk minden tagja tudatos módon fogja teljesíteni a földadatát.

eszközökkel tanultság és ügyesség dolgában, hogy elbirják a versenyt nemcsak műveltebb polgártársainkkal szemben, hanem inkább ezekkel együtt munkálkodva, megállhassanak a népek gazdasági és szellemi versengésének áradatában.

A közműveltség emelése és terjedése fogja megoldani vagy legalább is nagy mértékben elősegíteni megoldását annak a két, olykor ellentétes mozgalomnak kérdéseit is, melyek mint szociális és nemzeti-egységi törekvések gyakran felforgató és romboló hatással fenyegetik közéletünk nyugalmas fejlődését

A helyes nemzeti politika csakis az olyan kulturpolitika lehet, mely a lakosság összes rétegeiben bizonyos művelődési közösséget biztosít. Ennek a kulturpolitikának természetesen alapja az örökség, mely a magyarságra bizta a vezetés és irányítás tisztjét.

Egységes köztudat magyar földön csak úgy alapulhat, ha összpontosítjuk, szervezzük a kifejlett magyar kultúra minden erejét és egyesült erővel megteremtjük azt az egységes, egyetértő és egyre törekvő nemzeti társadalmat, mely minden állandóságnak egyedül szilárd alapja.

Ezek azok a szempontok, amelyek a közoktatásügyi kormányzat ezidő szerinti vezérét arra utalták, hogy a közművelődés ápolásában figyelmét az iskolán kívüli közoktatás kérdéseire is kiterjessze és lehetőleg szabad, de tudatos irányítással a nemzeti kulturpolitika legszükségesebb szervesét megalakítsa.

E célra két feltételt kell számbavenni. Az első az, hogy az iskolán kívül eső közoktatás szorosan a főnálló szükségletekhez fűződjék, vagyis egészen gyakorlati legyen. A másik feltétel az, hogy tényleg az egész országot behálózza az ily értelmű oktatás szervezete és a főnálló társadalmi kapcsolatok fejlesztésével erős vidéki kulturális gócpontokat alakítson.

latok fejlesztésével erős vidéki kulturális gócpontokat alakítson.

Gondoskodva azonban arról, hogy a nép széles és minden rétege a műveltség és művelődés áldásában és hatalmában részesüljön és megnyervén mindenkit, aki csak tanulni akar és tud, a közművelődés számára, nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy minden műveltség felülről jön.

A népek testi és erkölcsi ereje természetesen alulról felfelé táplálkozik és ifjodik meg, de az igazi kultúra felülről terjed az alsóbb rétegekbe.

Az önnálló kutatás magaslatain tehát minél több szellemi kincset kell összegyűjtenünk, mert ez adja meg a társadalomnak az igazi értékét és az igazi erőt és termékenységet meg erkölcsi és szellemi tekintetben a népet.

Molnár Viktor.

HIREK.

Tájékoztató.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

Április 21. Gyermeknap. Április 26. A közművelődési Egyesület közgyűlése. Május 6. A jegyző-egylet közgyűlése. Május 7. Tavasz közgyűlés. Május 11. Közíg. biz. ülés.

Nagyszombati ének.

Lelettek a nyirkos, Sötét, hideg földre. Rá hullott a harag, Gyűlölet nagy köve. A kőnek írása: It nyugszik az átok, A ki megrontotta Az egész világot!

Leszállott az estnek, Holló sötét szárnya. Rá borult a sirra, Bánatos szent anyja:

A „TORONTÁL” tárcája.

A fű.

Tavaszi költemény jargonprózában. — Morris Rosenfeldtől. Fordította: dr. Klein Mór.

Fű! Nini fiatal fű! Láttára ifjonti öröm rezgi át lelkünket, Zöldel a mezőn, zöldel a szivben.

Oh! mily szomorú, mily pusztá az egész természet, ha [hiányzik neki a fű, a hegyek és völgyek disze. Mily pompafényben usznak a rétek, mikor zöld színt [ötlenek.

És ti, kedves madarak! Gyönyörű a ti hymnustok a fiatal tavasz zöld játék [szereiről!

De mégis azt hiszem, a fű az én gondolataim symboluma, [keresztül szöve az én reményem zöld selyemszálaival. S talán a teremtő keskenyje az, mely ott fentről ajándék-kép hullott alá ami számunkra, amely valamelyik végén a tulajdonosa nevére kezdő betűit tartalmazza, hogy Kie az? [meglássuk és kérdezzük: Aztán hátha a fű maga is gyermek, a mezei növényzet [kedves gyermeke!

Nézzétek! hogyan csirázom én mindenütt és nővök fehér, fekete, sárga és vörös népek közt... Mindegyiküknek egyenlő részben adok, amit csak adhatok és valamennyit [egyenlő mértékben felüldíteni!

De halk! Ugy tetszik nekem, a fű a sirok levágtatlan hajzata? Igen! már tudom! tudom már! Ti e szivekből nőttök fel, öregek és fiatalok sziveiből, a [miket én talán szerettem — ha ismertem volna őket... Igen már tudom! tudom már! Ti vagytok szép asszonyok meg'estesített mosolya, akik [többé már nem szépek...

Igen tudom már! már tudom! Ti vagytok ama szájak nyelvei, melyek egykoron becsukód- [tak és mégis nyitva maradtak. Ó! hacsak illat beszédököt tolmácsolhatnám, amelyet [kilehelnek. Nos beszéljétek ti nyelvek. Hát csak beszéljétek ti örök- [létű nyelvek! Meséljétek: mi lett azokból az öregekből és fiatalokból? [Mi lett az anyákból és csecsemőkből?

Szóljatok hát Igaz! Érzem, mit feleltél! értem mit beszéltek! „Élnek, élnek mind Közülök senki sem halt meg. A leg- [kisebb fű azt mondja nekünk: nem létezik halál. Minden, minden fölfelé törekszik, mindég magasabbra. Minden nő fölfelé... Örök futás! Kengyelfutás az örök [lét felé.

Légy üdvöz fű! Te symboluma énemnek. A tél fehér halotti leple alatt él és lélegzik a te lelked. Még nyöszörög a hó a vándor faradt lépte alatt. De hó és fagy alatt szül a föld... Már hallom a mély szülési fájdalmakat, melyek a tetsz- [halott lényekből fölsóhajtoznak. Aztán majd dalol a fecske és sóhajtozik a kukuk: Ku-ku. Üdvözitek én kedves világom első szülött fűved- [hez! Ku-ku! Nincs halál! Ku-ku! Ku-ku! Ku-ku.

Emberi nyomor.

— Hagyjatok nekem békét, — mondta Espars Jean vidám baráti körben, — a ti vakondok boldogságtokkal, mely beéri a lobogó tűzzel, egy pohár ó-borral, egy nőske kacérkodásával. Égemet halálra gyötör az emberi nyomor, ezt látom mindenütt, ott is, ahol más nem lát semmit. Így egész életörömöm oda lett egyszerűre, mikor három évvel ezelőtt egy napon Normandiában vadászgattam.

Esott az eső, egyedül voltam] kint a sík mezőn. Mély szomorúság veit erőt rajtam, sirni

szerettem volna, mint a felhő a fejem fölött. Hazafelé akartam indulni az átázott agyagos talajon, mikor az orvosunk kocsija haladt el előttem. Hirtelen megállott a ló s az orvos kihajolva, odakiáltott nekem: — Ejh, Espars ur! Fél-a a beteg ember- [rektől?

— Nem, — mondta neki. — Kész-e segíteni nekem egy difteritiszben szenvedő beteg ápolásában? Egyedül vagyok s tartani kellene őt, míg eltávolítom a beteg nyak- [hátyát a torkából. — Megyek önnel, — mondtam. És beszálltam a kocsi- [ba.

— A torokgyulladás — kezdte az orvos — borzasztó pusztítást tett itt a Martinet-tanyán. Az apa és a fű a mult hsten haltak el. Az anyja és a leánya most vívódik a halállal. A szomszédasszonyuk, ki eddig ápolta őket, rémületében megszökött s még a ház ajtaját is nyitva hagyta. Így maradt magára a két nyomorult hörgőve, fuldokolva, a halállal vívódva már huszonnégy óra óta.

Amint a tanyára értünk, az orvos legott hozzálátott az anya torkának a kitisztításához és megitta őt; de a kis leány örülten a fájdalomtól és a fuldoklástól, a szalmazsákba rejtette a fejét s nem engedte, hogy hozzá- [nyuljunk.

Az orvos, hozzászokva az ilyen nyomorhoz, szomorúan jegyezte meg: Nem tölthetem az egész napot a betegek mellett. Ez a látvány elszorítja a szívemet. Ha elképezelem, hogy huszonnégy óra óta egy korty víz nélkül maradtak! A szél egész ős az ágyukig becsapta az esőt a nyitott ajtón át. Még a tyukok is a tűzhelyre menekültek!

Hideg volt a szoba és bűdös a betegségtől, pestises levegője elfojtotta a torkunkat. Miután a szép szó nem használt, lefogtam a leány két vállát, miközben az orvos kényszerítette őt, hogy tántsa ki a száját. Egy fehérés

Te vagy a Szeretet,
A kit eltemettek.
Föltámadsz-e újra,
Kit én úgy szeretek?

Milliárd csillaga,
Kigyuladt az égnek.
Vége lőn egyszerre,
Ülő, sötét jének.
Alá szállt a menyből
Angyalok serege,
S az örök Szeretet,
Föltámadt reggelre!

Az Ige, az Eszme,
Örökké fog élni.
Nem lehet azt soha,
Sötét sirba zárni!
Az örök Szeretet
Sirjából fölszállott,
Vérével váltván meg
A bűnös világot!

Simonides Gyula.

— A nagyzebati istentiszteletek. Holnap este félzeng a „Halleluja“, megkondulnak a harangok s ünnepi örömszögés tölti be a világot s végigharson a szózat mindenütt, ahol keresztények laknak.

— Föltámadt Krisztus e napon!

A hívők seregétől járják a templomekat s a templomjárás holnap emelkedik a zenitjére, amikor a hívők a föltámadást várják.

Nagyszombaton a róm. kath. plébánia-templomban az istentiszteletek sorrendje a következő: Reggel 6 óra: Szentségkeltés. Reggel 7 óra: Tízszentelés, a husvétii gyertya és a keresztelvíz ünnepély s szentelése. 9 óra: Ünnepies magymisa. Este 6 óra: Föltámadási ajtatósság és ünnepélyes körmenet, amelyre hivatalosak a hatóságok, testületek és intézetek.

— Csernoch püspök Temesváron. Dr. Csernoch János püspök, mint Temesvárról jelentik, a jövő hét derekán Temesvárra érkezik. Az új püspök háztartása, az udvari papságra és az alkalmazottakra való vonatkozásban, tegnap vette már kezdetét. Hogy az ünnepélyes felszentelés mikor lesz, annak napja egyelőre még nincs megállapítva.

— Gör. keletiek ünnepi. A görög keleti egyház holnap, szombaton üli Szent Lázár ünnepét, mely alkalommal a görög keleti templomokban Szent Lázár miséket tartanak. Délután körmenetet rendeznek az ugynevezett pálmagyűjtés céljából, mire aztán visszatérnek a templomba, ahol ünnepi vacsernye lesz és vasárnap kerülnek a gyűjtött palmaságok beszentelésére.

Holnapután, vasárnap pedig virágvasárnapjukat ünneplik a görög keletiek fényes istentiszteletekkel.

nagy hőrdarabot szakított ki hamarosan belőle, mely száraznak látszott, mint a kicserzett bőr. Legott könnyebben lélezhetett a beteg és ivott egy keveset. Az anya könyörögve emelkedve nézett bennünket s nyöszörgőve mondta, amint látta, hogy készen vagyunk: Hát most már megint egyedül maradtunk?

Izonyu felelem remagattam meg a hangját, az elszigeteltség, elhagyottság, sötétség, a halál félelme, melyet olyan közelnek éreztem.

— Nem, jó asszony! — feleltem neki. — Én itt maradok, míg a doktor ur valami ápolónót nem küld maguknak. És az orvoshoz fordulva:

— Kuldje ide Mauduit anyót. Én fizetem. — Hejyes. Tűstűt küldöm.

Megszoritotta a kezemet s távozott; hallottam, amint a kocsija tova gurult az átázott uton. Egyedül maradtam a két haldoklóval.

A vadászbelem lekuporodott a sötét kandallóban s eszembe juttatta, hogy egy kis tűz mindnyájunknak jó lenne. Kimentem tehát, hogy fát és szalmát keressek és csakhamar hatalmas lángok világították be a szobát egész a kis lány fekhelyéig, aki elkezdett erősen libegni.

Leültem, a lábaimat a tűzhely felé nyujtva. Az eső verdeste az ablaktáblákat; a szél rázta a háztetőt, hallottam a két nő kurtá, kemény, sípoló lélekezését és a kutyám szuszogását, kinek jól esett a helyiségben elárado meleg.

Az élet, az élet! Mi más lett volna ez? Ez a két nyomorult, kik teljes életökben szalmán háltak, fekete kenyeret ettek, dolgoztak mint a barom, végig szenvedtek a föld minden nyomorát, halálán volt! Az apa, a fiu meghalt. Ezek a földhöz ragadt emberek pedig jó emberek voltak, szerettek, becsülték őket, mint egyszerű becsületes embereket!

Láttam gőzölni csizmáimat és aludni a kutyámat s ismeretlen öröm töltött el, mely és szegénykező, amint a saját sorsomat ezekével a gályarabokéval összehasonlítottam.

— A módosi kultur-estély. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesületnek április 20-án, husvét másodnapján tartandó módosi kultúrestélyére, mint lapunknak Módosról jelentik, serényen folynak az előkészületek. Az estély iránt nemcsak Módoson, de környékén is igen nagy az érdeklődés, úgy, hogy a jelek szerint minden tekintetben kiváló sikere lesz az estélynek. Az estélyen a kultur-egyesület részéről Streitmánn Antal, a nagybecskereki főgimnázium kitűnő rajztanára és dr. Brájjer Lajos, szerkesztő, az Arany János-társaság tagja tart előadást, míg a műsor többi számait módosi jeles helyi erők töltik ki. A kultur-estélyre Nagybecskerekéről is többen kimennek Módosra, ahol az érkezőket este 7 órakor a rendező-bizottság fogadja a vasutnál Steinbach Antal főszolgabíróval és Antalfy Zsiross József kaszinói elnökkel az élén. Az estély a Zságráb-szálloda nagyertermében lesz s este fél 9 órakor kezdődik.

— Az iskolánövérnek gyászja. A Misszionyunkról nevezett iskolánövérnek gyászja van. Mint ugyanis Szegedről jelentik, Szirmaitsik Mária Xavéria, az ottani iskolánövér helyettes főnöknője április hó 14-ikén 57 éves korában meghalt. Az elhunyt 1851. augusztus 12-én született Lippán. 1869. november 11-én tette le a szerzetesi fogadalmat Temesváron, ahál 1874-ig tanított. 1874-ben a szegedi kolostorba helyezték s azóta szakadatlanul ott működött. A múlt év szeptember 2-án nehéz kór ferközött hozzá, mely ágyba döntötte s a halál most várta meg szenvedéseitől. Holttestét a szegedi belvárosi temetőben levő kápolna sírboltjába csőtörtőknön helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett.

— A gör. kelet. szorb egyházmegyéből. A görög keleti egyházmegye szentszéke tegnap Leticus György dr. püspök elnöklése alatt ülést tartott, amelyen jóváhagyta Klizticus Sándor bocsári plébánosnak csókai plébánossá történt megválasztását.

— Polgári iskolai tanárok gyűlése. Mint fővárosi levelezőnk jelenti, az Országos Polgári Iskolai Egyesület választmánya tegnap tartott ülésében készítette elő a legközelebbi közgyűlést, mely július 3. és 4-én lesz Budapesten. Az ülés népes volt, az ország minden részéből vettek benne részt a tanárság kiküldöttei és képviselői. Az igazgatótanács az elnöki székbe távozó Ballagi Aladár dr. helyébe Sághy Gyula dr. egyetemi tanár megválasztását ajánlja, Ballagi dr.-t pedig tiszteletbeli elnöknek óhajtja megválasztatni. Nagyobb vitát támasztott az alapszabályok módosítása. Böngér János előadó javaslataihoz jobbra hozzájárult a választmány. Nevezetesen a nőknek is kellő helyet biztosítanak az egyesület kormányzásában s a vidéki körök autonómiáját kibővíti. Ezután a tisztiakar jelölését állapította meg a választmány, amelybe ellenőrné Szeneas Adolf nagybecskereki tanárt jelölték. Végül megállapították az évi közgyűlés nap-

A kis leány elkezdett hőrgöni és ez a hőrgö lélekész egyszerre kiállhatatlan lett előttem; marcangolta az egész valómat, a husomba vágott, mint az éles penge.

Oda mentem hozzá:

— Akarsz inni? — kérdeztem tőle.

Megmozdította a fejét igenlően s én egy kis vizet töltöttem a szájába, mely épen nem ment le a torkán.

Az anya csenevész maradt s arra fordult, hogy lássa gyermekét; és ime, hirtelen félelem szállt meg, sajátágos félelem siklott végig a hőrgömön, mint valami láthatatlan szörnyetegnek az érintése. Hol voltam? Nem tudtam többé. Talán álmodtam? Minő lidércnyomás fogott el?

Lehetséges-e, hogy ily dolgok történnek? Hogy így hal meg az ember? És a szoba sötét sarkait kutattam a szememmel, mintha azt vártam volna, hogy valamelyikben valami undok, megnevezhetetlen, borzasztó alak lapult meg. Az, mely az emberek életére leskeledk és megöli, megrágyja, összezuzza, megfojtja őket; mely szereti a piros vért, a láz által higított szemeket.

A tűz kialudt. Ujra fát raktam rá és melengettem a hátamat, annyira fázott a belső részem.

En legalább remélhettem, hogy kényelmes szobában halhatok még, orvosokkal az ágyam körül és orvoságokkal az asztalomon!

És azok a nők huszonnégy órán át egyedül maradtak ebben a putriban, tűz nélkül, hőrgöve a szalmán, egy korly viz nélkül! . . .

Hirtelen egy ló dobogását és kocszörgését hallottam. Az ápoló asszony jött meg, nyugodtan, örülve, hogy foglalkozása akad, nem ütközve meg e nyomor lattára.

Egy kis pénzt hagytam neki és menekültem a kutyámmal; menekültem, mint gonosztevő, futva az esőben s még egyre hallani véltem a két torok sípolását, futva az én meleg házam felé, hol a családaim jó vacsorát készítve vártak rám.

Guy de Maupassant.

ját. A folyó ügyeken kívül főleg három tárgyat tűznek ki megvitatásul: 1. Az alapszabályok módosítása; előadó: Böngér János. 2. A nyugdíj-ügy; előadó: Szeneas Adolf. 3. A polgári iskola és a társadalom; előadó: Donszky Lukács.

— A tűzoltóság köréből. Strosz Béla városi főjegyző, a torontálvármegyei tűzoltó szövetség titkára, Szávits Sándor bankpénztárnok, torontálvármegyei tűzrendészeti felügyelő, Oriold Miklós vármegyei tisztviselő, a honvédek tűzoltótanfolyamának oktatója és Krzpelka Jenő, tűzoltó tanfolyamot végzett nyug. főhadnagy bejelentették a tomasováci önkéntes tűzoltó-testületbe a működő tagok sorába való belépésüket. A testület taggyűlése a jelentkezőket felvette s egyben Strosz Bélát és Szávits Sándort tiszteletbeli parancsnokká, Krzpelka Jenőt és Oriold Miklóst pedig tiszteletbeli alparancsnokká választotta meg egyhangulag.

— Nagyszentmiklósi és hódmezővásárhelyi vasút. A hódmezővásárhelyi nagyszentmiklósi helyi érdekű vasúttársaság, mely állami kezelés alatt van, tegnap tartotta Mákon gyűlést, amelyen a rendező ügyek elintézése után elhatározták, hogy a kátás—spátfalvi vonalat kiépítik. Ez a vonal mintegy 5 kilométernyi s jelenleg a vasúttársaság az arad—csanádi vasúttársaság vonalát használja s a csanádi vasutat részéről olyan magasra van megemelve, hogy tavaly a vasút jövedelmének egy negyedrészt főlémlesztette. A társaság így kénytelen az emelt vonalat megépíttetni, mely építést a kereskedelmi kormány is helyesléssel fogadja.

— A bűnszerző szűkeg. Ch. I 34 éves temesszépfaui származású könyvelő, aki a nagybecskereki Stagenschmidt-féle tégla-gyárban 8 év óta mint könyvelő és pénzbeszedő volt alkalmazva, Stagenschmidt József tégla-gyárost 3600 koronával károsította meg. A sikkeszűkeget rendszeresen és oly módon végezte, hogy az utalványkönyv ellenőrző szelvényein kisebb összeget tüntetett fel, mint a valóság a szelvényén, ki e szelvény alapján vette fel a gyárban a kívánt mennyiségű tégla. Ezen üzemeit a könyvelő vagy két év óta üzte, vallomása szerint pedig a sikkeszűkeget pénzt nyomorok gyermekének a klinikán való gyógykezelésére és régi adósságainak törlesztésére fordította. A tevúra került embert letartóztaták s az ügyésznek adták át.

— A temesvári közös konyha csődje. Temesvárról jelentik: A Temesvári Közös Konyha Szövetkezet tegnap közgyűlése nagy szótöbbséggel amellel határozott, hogy maga ellen csődöt ker. Hosszas bizonytalanság és huzavona előzte meg ezt a tegnapi határozatot, mert, míg a szövetkezet tagjainak egyrésze nem akarta kiengedni az obligóból az igazgatóságot, addig a nagyobbik rész a béka kedvéért kötelező nyilatkozatot írt alá, hogy a deficit fedezéséhez aránylagosan hozzájárul. Voltak olyanok is sokan, akik a reájuk eső összeget már ki is fizették. A tegnapi közgyűlésen azonban egész más fordulatot nyert az ügy. Az igazgatóság tagjainak kötelező nyilatkozatát, mely szerint a még hiányzó ezerkétszáz—ezernégy száz korona összeget ők hajlandók fizetni, a közgyűlés nem fogadja el, hanem utasította a felszámolókat, hogy a mai napon nyujtsák be a csődkérvényt a szövetkezet ellen a temesvári királyi törvényszéknél.

— Gazdátlan csónak. Tegnap egy használt, a Bégán gazdátlanul uszáló csónakot fogtak ki. A tulajdonos kellő igazolás után bármikor átvetheti Balányi Mihálynál, Pleitz-nyomda.

A rohitech—saurbrunni források. Rohitech—Sauerbrunból jelentik, hogy a kútmezők, melyek immár befejezésükhöz közelednek, ritka sikert eredményeztek. Nagyfotosságu eredménynek minősítik azon körülmény is, hogy a munkálatok folyamán több új, soha nem ismert magas koncentrációs forrásokra akadnak, amelyek 8—10 promillés sótartalmmal még a legkoncentráltabb cseh ásványi forrásokkal is messze felülmúlják. A források kivétel nélkül sziklás altalajba vannak foglalva. Nem kevésbé fontos egy szénsavgaz—forrás feltárása oly magas Rádium—emanációval, mely eddig pártját ritkítja.

Typhus és egyéb fertőző betegségek terjedését megátalja a buziásfürdői „Phönix“ gyógyviz elvezetése, mivel annak szerves tartalma és vegyi összetétele az emberi szervezetre nemcsak tisztító hat, de ellentállóképességét nagyban emeli, a vérkeringést szabályozza és fokozza és a bacillusok tova terjedését megakadályozza. — A buziásfürdői „Phönix“ gyógyviz kellemes, kissé savanykás ízű és borral vegyítve rendkívül tündő asztali viz. A buziásfürdői „Phönix“ viz kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és minden jobb fűszerüzletben.

zic
aki
nev
is
két
im
for
for
jeli
vise
gali
mas
Az
rub
egy
sen
disz
asin
zere
félk
a m
val
bog
sujt
söt
feket
alapi
meg
disz
uya
lánd
harm
nyen
bő Z
ruh
máj
hird
bekk
a mag
az ig
terv
gyaraz

Szme
volt
Trifu
kedés
marcou
létéb
az ne
könyve
miatt
minc
mind
mond
ma t
gendő

eredeti
a kir
ban fo
jár, u
szőr
fel ha
érkeze
leány
rályia

Buz
eredeti
Koss
tegnap
az éjs
lidzseb
négy na

Buz
eredeti
május
lesz, an
mány
vetés me

Buz
eredeti
a husvét
amely a
és a mag
lönbségek
politikai

Törvényszék.

§ Magyar bírói talár. Erdekes terven dolgozik Somlyódy István dr. szegedi járásbíró, akinek neve főleg a bírói mozgalmak idejéből nevezetes. Be szeretné hozatni Magyarországon is a bírói talár viselését, ami a külföldi bírának kétségenkívül ünnepi szint kölcsönöz. Készen van immár a talár formája is, amit föltérésére Kabók Imre, szegedi segédlevéltáros készítet el olyan formán, hogy kidomborodjék a ruha magyar jellege. Leírása a következő: A tál és fölőtte viselhető gallér, amely hasonló a papi talár gallérhoz és kényelmi szempontból azért alkalmas, mert a nyakhoz csak egy kapocs erősíti. Az atillát különben külön lehet használni díszruhához. A ruha magyar jellegét Kabók — akinek egyébként van egy szak tudósok körében előnyösen ismert kézíratos munkája a magyar zsinordiszitőről és gombkötő munkáról — itt is a zsinór és a gombkötő munkában juttatja kifejezésre. A gallér hossza különböző lehet: karig, félkarig, vagy könyörgő erő, oldalnyílással, mint a mentén szokás, kiegészítve gombkötő munkával és megfelelő zsinórdíszrel. A díszítés lehet bogárhátú zsinórzatu, valamint sujtásos is. A sujtás azonban nem uralkodhatik a stílusban, sőt jobb, ha elmarad. A szövet mindenestre fekete, azonfelül könnyű és kényelmes. Fekete alapin, ripsz és habos-selyem. Ez állapítaná meg a bírói fokozatokat, ép úgy, mint a zsinordisz. Az atilla ujján és oldalhasadéknálján ugyanis az elsőnél harmas karika dísz lesz lándzsaheggyel, a másodiknál ugyanez két, a harmadiknál pedig három karikával. Sokkal kényelmesebb ennél a második terv, a térdig érő bő Zrinyi-mente, amelyhez gallér sem kell. A ruhát fekete-bársony főveg, egész egyszerű formájú, egészíti ki, ezt a bíró csak az ítélet kihirdetésekor teszi a fejére. Somlyódy bíró egyebekben most részletes memorandumban fejti ki a magyar bírói talár célját s mikor azt ányutja az igazságügyminiszternek, már rajta lesz a fenti terv szerint készült talár is, hogy minden magyar ázatnál élénkebben illusztrálja ezt.

§ Megragaszkodott közégi pénztáros. Szmolján Miklós révaujalni lakos haragosa volt valami bérleti ügyből kifolyólag Roskutetz Trifu közégi pénztárnoknak s ez az ellenségeskedés bíróság elő is hozta Szmolján. Mult év március elején ugyanis Szmolján többek jelenlétében azt mondta a közégi pénztárnokról, hogy az negyvenkét korona befizetett adópénzt nem könyvelt el. Hivatalból áldozendő rágalmaszást miatt a törvényszék el is ítélte Szmoljánat harminc korona pénzbüntetésre, jöllehet a vádott mindvégig tagadta, hogy a rágalmaszást kijelentést mondotta volna. A temesvári királyi ítéltábla ma tényleg fel is mentette vádottat, mivel elégendő bizonyítékot nem látott fenforogni.

TAVIRATOK.

A király husvétja.

Budapest, április 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a király a husvétü ünnepeket Schönbrunnban fogja tölteni; ahol most kedvező idő jár, úgy hogy az uralkodó naponta többször sétálhat a szabadban. Tegnap délután fél hat órakor Wallseeből Schönbrunnba érkezett Mária Valéria főhercegnő két leányával, hogy a kusvétü ünnepeket a királylyal együtt töltse.

Kossuth Ferenc utja.

Budapest, április 17. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Serajevóból sürgönyzik, Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter tegnap este Ilidzsébe ment s ott töltötte az éjszakát. A miniszter ma reggel Ilidzséből tovább utazott Raguzába, ahol négy napig marad.

Közös minisztertanács.

Budapest, április 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, május 30-ikán ott közös minisztertanács lesz, amelyen a magyar és osztrák kormány tagjai az 1909. évi közös költségvetés megállapításával foglalkoznak.

A tisztü fizetések.

Budapest, április 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, a husvétü ünnepek után koronatanács lesz, amely a tisztü fizetések dolgában a közös és a magyar kormány közt fölmerült különbségek dolgával fog foglalkozni. Bécsi politikai körök e tanácskozást rendkívül

fontosnak mondják, mert amennyiben itt a differenciákat nem sikerülne eltüntetni, vagy a közös vagy a magyar kormányzatban válság állana elő.

A német császár Pólában.

Budapest, április 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Pólából sürgönyzik, Vilmos német császár május első hetében Korfuból való hazautaztában Pólába érkezik, ahol megtekinti a várost s a tengerészeti intézményeket. A császári Pólában ünnepies fogadtatásban részesítik s a királyt egy főherceg fogja a fogadásnál képviselni.

A horvát helyzet.

Budapest, április 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Egy zágrábi napilap Budapestről eredő értesülése alapján ma azt ujságolja, hogy néhány nap mulva több képviselőt le fognak tartóztatni Csak Pribicevics nevét említi a hír, amely világos, hogy megszokott gazdátlan kacszása a horvát sajtónak. Hivatalos helyen természetesen semmit sem tudnak róla és alaptalan képzelődésnek minősítik. De azért egy hírlapíró érdeklődött Pribicevicsnél, aki mindössze annyit nyi atkozott, hogy a banjalukai szerbekkel életében soha egy sort nem levelezett. — Politikai körökben beszélnek, hogy Manojlovics egyetemi tanárt nyugdíjazni fogják, állítólag azért, mert hivatalához nem méltóan viselkedett. Manojlovics tartománygyűlési képviselő. Tagja az önálló szerb pártnak és ő is azok között volt, akik aláírták a Rauch Pál báró horvát bánhoz intézett erős hangú nyílt levelet.

Budapest, április 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Zágrábból sürgönyzik, Rauch Pál horvát bán megbízottakat küldött Medakovic Bogdánhoz, a horvát országgyűlés elnökéhez, hogy legutóbbi sértései dolgában magyarázatot adjon.

A francia köztársasági elnök Bécsben.

Budapest, április 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból sürgönyzik, hogy azok a hírek, mintha Fallières elnök a nyár folyamán a király uralkodói jubileuma alkalmából Bécsbe utazna, nem felelnek meg a valóságnak.

Orosz-perzsa konfliktus.

Budapest, április 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról sürgönyzik, az orosz külügyminiszter az orosz határőrségnek perzsák által történt megtámadása miatt erélyes jegyzéket intézett a perzsa kormányhoz. A nagyvezér ígéretet tett, hogy az ügyben kellőképpen eljár.

Eltűnt kereskedő.

Budapest, április 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Balassa Jenő droguista, akinek az Andrassy-ut 41. sz. a. volt üzlete s akinek a neve erősen hirdetett „ugorkatej”-éről ismeretes, néhány nap óta eltűnt és sehol sem találják. Eltűnése, azt hiszik, hogy fiatelsi zavarokkal van összefüggésben.

Gyermekek rablóbandája.

Budapest, április 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az Angyalföldön most egy 10—12 éves gyermekekből álló rablóbanda garázdálkodik, a mely késekkel, revolverekkel fölfegyverkezve, az arra járó gyerekeket megtámadja és kirabolja. A rablóbanda tegnap egy Müller Jenő nevű iskolás fiut támadott meg s azt jól elverve, pénztől megfosztotta. A rendőrség erélyes nyomozást indított a gyermekrablóbanda ellen.

Tőzsde a közbeső nagypéntek miatt zárva.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALÁBAN.

375. Bvk. 1908. sz.

386—1.1

Árverési hirdetmény.

Alólírott kir. bir. végrehajtó által közhírré tétetik, miszerint a tek. prágai cs. kir. jár. bíróság 1908. évi március hó 16-ik napján kelt Cb. IV. 97/3. sz. végzésével megkeresett nagybecskereki kir. jár. bir.-nak 1908. évi március hó 23-ik napján V. 517. szám alatt kelt végzése folytán dr. Scheiner József prágai ügyvéd által képviselt R. Praze prágai cég és lakos felperes részére Schneider L. nagybecskereki lakosnál 51 kor. 96 fill. és jár. iránt kielég. végrehajtás útján 1908. évi március hó 26-ik napján Nagybecskereken felülfoglalt, 1521 kor.-ra becsült butorok, könyvkötői gépek stiből álló ingók Nagybecskereken, alperes lakásán (Hunyady-(fő)-utca) bírói árverésen készpénz fizetése mellett leendő eladatása 1908. évi május hó 6-ik napjának délután 3 órájára tüzetelt ki, az 1908. évi V. 517/2. szám alatt kelt végzése alapján az árverés elrendeltetvén, annak az alap-, illetve felülfoglaltatók követelése erejéig is, 1881.: LX. t.-c. 120. §-a értelmében, amennyiben törvényes zálogjogot nyertek volna, meg fog tartatni.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelése megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, úgy az esetben is, ha elsőbbségük bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben meg van ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitéve nincsen, miszerint az 1881. évi LX. t. c. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéséig alólírthoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy későbbben bejelentett elsőbbségek végrehajtó kielégítését nem gátolva, igénylők a vételár fölőlségére fognak utasítatni.

Nagybecskerek, 1908. évi április hó 13 dik napján.
Kiss,
kir. bir. végrehajtó.

284. vht. sz. 1908.

390—1.1

Arverési hirdetmény.

Alulírott bir. végrehajtó az 1881.: LX. t.-c. 102. és 120. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az antalfalvai kir. jár. bir.-nek V. 276. sz. végzése által Temmer Testvérek, valamint a többi alap- és felülfoglaltatók javára Riszta Szima és Iliá ozorai lakosok ellen 550 korona tőke, ennek 1907. évi május hó 1-ső napjától járó 5% kamatai, eddig összesen 109 korona 13 fill. perköltség, 4 kor. árverés kitűzési követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag le- és felülfoglalt és 660 kor.-ra becsült két ló és kocsiból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az antalfalvai kir. jár. bir.-nak Polg. V. 276/1907. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínén Ozorán, adások lakásán leendő eszközzésére 1908. évi április hó 29-ik (huszonkilencedik) napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881.: LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t. c. 108. § ban megállapított feltételek szerint kifizetendő.

Kelt Antalfalván, 1908. évi április hó 15. napján.

Gunics Béla,
kir. bir. végrehajtó.

MEGHIVÓ.

A törökkanizsai központi takarékpénztár mint részvénytársaság

részvényeseit az 1908. évi április hó 26-án délelőtt 11 órakor Törökkanizsán az intézet székházában
megtartandó

rendkívüli közgyűlésre

tisztelettel meghívom.

Törökkanizsa, 1908. évi április hó 6-án.

Tallián Emil,
intézeti elnök.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 rész-
vényes kijelölése.
2. Az alaptökének 240.000 kor. leendő felemelése és
ezzel kapcsolatosan az alapszabályok 5. §-ának
megváltoztatása.

(370-1.1)

JEGYZET. Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt venni akar, vagy magát azon képviseltetni szándékozik, részvényeit a közgyűlés megtartását megelőző napig a hivatalos órákban az intézet pénztáránál térítvény mellett letenni tartozik.

543/1908. sz. Horvátkecsa község előjárósága.

Hirdetmény.

Horvátkecsa község előjárósága részéről ezennel közbirré tétetik, hogy a község határában gyakorlandó

vadászati jog

1908. évi augusztus hó 1-től 1914. évi július hó 31-ig terjedő 6 (hat) egymásután következő évre nyilvános szóbeli árverésen folyó évi május hó 10-én d. e. 9 órakor Horvátkecsa község ház tanácstermében bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek az árverés napjáig Horvátkecsa község előjáróságánál megtekinthetők.

Horvátkecsa, 1908. évi április hó 15.

Nicka Sámuel, Mixich István,
jegyző. 388-32 bíró.

ELSŐRENDÜ CIPŐK NAGY RAKTÁRA

WEINBERGER K.

Nagybecskerek, Hunyadi-fő-utca 23.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát a tavaszi időnyre férfi-, női- és gyermekcipőkben a legjobb kivitelben, jutányos árak mellett.

A hazai ipart pártolando:

mindenki vegyen csakis nálam kapható Debreczenben készült cipőt, mely csinosagra és jóságra minden külföldit felülmul.

Női séta-cipőkben és gyermekcipőkben különlegességek óriási raktára.

Valódi amerikai cipők egyedüli raktára.

Vidékre különös olcsó árak. 10 koronán felül bérmentve.

363-50.7

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1907. október hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsovárról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 33 perc.

Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 47 perc.

Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 43 p.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibánáról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 p.

Pancsovárról: reggel 8 óra 27 p.

Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.
este 7 óra 05 p.

Császtelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 ó. 20 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovárra: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.

Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 8 óra 46 p.

Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.

Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibánra: reggel 3 óra 33 p.

Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.
délután 5 óra 25 p.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Császtelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.

Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról—Módosig: minden kedden pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Nyomdász-tanuló

Jó családból

azonnal felvétetik.

5046/1908. sz. Nagybecskerek r. t. v. polgármesterétől.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Nagybecskerek r. t. város tanácsa a város tulajdonát képező épületek fűtésére 1908/1909. évi téli időnyre szükséges 1800 mm. légszuszpirszén beszerzése céljából 1908. évi május hó 9-én d. e. 11 órakor zárt ajánlati versenyárgyalást tart. Versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy ezen szállításra vonatkozó s az ajánlati összeg után számítandó 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatokat a kitűzött határidőig a városházi II. tanácsnoki hivatalban annyival inkább adják be, mert később érkezett ajánlat figyelembe nem vétetik.

Ugyanazon hivatalban a hivatalos órákban a szállítási feltételek és szerződési tervezet betekinthezők és az ajánlati minta megkapható.

Nagybecskereken, 1908. évi április 15.

Dr. Perisies Zoltán,
polgármester.

392-1.1

Biztos jövő.

Jó hírü, Törökbecse forgalmas utcáin álló három

fiók-üzletemet

három házzal együtt folyó évi

augusztus hó 1-től

kezdve

eladom.

Két üzletnek italméresi joga van. Bővebb felvilágosítás a főtcai üzletben kapható. 373-3.2

WEISZ ÁRON, Törökbecse.